

Hitt gróðrarríkasta tíðarskeiðið

Á flestu økjum vórðu kollveltandi og nýskapandi tiltøk framd og stóði lagt til fram tíðarsamfelagið . . .

LANDSFUNDARSAMTYKT FØROYA JAVNAÐARFLOKK, VIÐTIKIN Á LANDSFUNDI Í APRÍL MANAÐ Í ÁR

Síðan seinasta landsfundur er tað hent, at landsstýrið við flokksformanninum P. M. Dam sum lögmanni noyðist at leggja frá sær, hóast javnaðarflokkurin við seinasta val fekk undirtøku veðjanna sum á ongum sinni áður.

Landsfundurin áðanar, at seinasta valskeið við javnaðarleiðslu í landsstýri og á tingi var avreksmikið og framburðarrikt og setti dyggari stuðul undir føroyska samfelagið, bæði vinnuliga, sosialt, mentanar- og menningarliga.

Á flestu økjum vórðu kollveltandi og nýskapandi tiltøk framd og stóði lagt til framtíðarsamfelagið við betri vinnu-, arbeiðs-, og úrtøkulíkindum, betri sosialari trygd fyri alt fólk, og rómari atgongd og umstøður hjá ungdominum at troysta landsins lerdómskeldur.

Áðanandi benda veruleika, ynskir landsfundurin at bera fram flokksins tøk og kvøður til teirra sum í hesum gróðrarríkasta tíðarskeiði sátu við parlamentarisku og umstíngarligu ábyrgdina — til P. M. Dam, sum rók lögmannsstarvið og flokksins umboðsmenn á tingi.

Í samliði við flokksins sosialistisku stevnu fram móti aðalmálinum FOLKAHEIMID FØROYAR varð lagt til brots og á nærum øllum samfelagsøkjum vórðu framd avreksverk ella skjótt settur á.

VEIÐU- OG VINNU-LÍKINDIN:

Stevnan: Mið og grunnar okkara er hovuðshjallur fólksins. Allur okkara landgrunnur má verða býtur okkum til nýtslu.

- 12 ára sáttmálin frá 1955 við bretar um 3 milla fiskiskipar við Føroyar broyttur, sáttmála-tíðin stytt og 12 milla markíð við undantaksreglum fyri bretar lýst. Sáttmálin endaliga uppsagdur og alt lagt til rættis at seta 12 milla fiskiskipar við betnum grundlinjum.
- 6 nýggjar havnir í Grønlandi og víðari veiðu- og vinnurettindi. Grønlandstongilin brotin og samvinna skapað við grønland-ingar.
- Gomlu veiðuokini afturvinnin í Íslandi fyri snellu og snørt.
- Rætt at veiða inn á 6 milla markinum í Noreg fram til 1970 ella so leingi bretar hava hesi rættindi.

SKIPAFLOTANS ENDURNYGGJAN:

Stevnan: »Landið átekur sær endurnýggjan av skipafloktanum. Skipasmíðjur við øllum nútímans smíðtølum og greiðum vera at gera.»

- Fiskiskipaflothin endurnýggjað við 40 skipum. 18 í gerð ella í umbúna.
- 40 miljónir krónur útvegaðar realkreditstovnin og fóst avtala um framhald av hesum ílegg-ingum.
- 3 milj. kr. eyka um árið í 5 ár útvegaðar til landskassastudning til skipakeyp.
- 6 pst. studningur til føroyskar skipasmíðjur til fiskiskipabygg-ing.
- Tilsøgn um 15 milj. kr. í lánum frá norskum bankum til skipa-bygging.

VIÐM.: Skilabotur til fiskivinnuna
Fyri at lætta um raksturinn hjá fiskivinnuni hevur javnaðarflokkurin í hesi tingsetu tikið uppátt málid um skilabotur fiskivinnuni til frama. Í uppskotinum verður mælt til agnstundring, rentuleitna o. a.

SOSIALLÖGGAVAN:

Stevnan: »Endamálið við føroyska sosialpolitikkinn er at skapa sosiala trygd, t.v.s. vernd av lívi, heilsu og arbeiðskraft og tryggja móti sjúku, arbeiðs- og inntøkuloysi og øðrum óhappum, ið raka kunnu hin einstaka eins og eisini familjuna.»

Sosiallögávan framd sosiali trygdarpeningurin komin uppi 18 milj. kr. árliga. Sambært lög fóst skipan um framhaldandi hekkingar av sosialu gjöldunum. Sosialu útgjöldini vóru hesi í fjággjaráttum 1962/63:

Fólkpensjón	10.199.000
Avlamspensjón	4.046.000
Sjúkrakassar	1.743.000
Barnaforsorg	408.000

Serforsorg	339.000
Einkjufarnaforsorg	320.000
Flutningskassar	256.000
Revalidering	213.000
Vanlukutrygging	133.000
Sjúkratrygging	93.000
Landsstýrið at ráða yvir	54.000

LONARVIÐURSKIFTI:

Stevnan: »Arbeismonnum, fiski-monnum og øllum starv-andi fólka verður tryggj- ad ein rættvis lonarskipan.»

- Minstalønin hækkað úr 700 kr. uppi 900 kr. og seinast uppi 1000 kr. um mánaðin, eisini umfatandi útróðramenn í Grønlandi.
- 6 pst. fritíðarløn til skipsfiski-monnum og øllum starv-andi fólka verður tryggj- ad ein rættvis lonarskipan.
- Prisviðbótin til útróðramenn hækkað frá 2 og 5 oyrum uppi 6 og 9 oyru og seinri uppi 15 oyru kg.
- Arbeidaralønirnar hækkaðar við 41 oyru um tíman av grund-lønin; kvinnulønirnar enn meira.
- Lønirnar hjá tænastu- og starvs-fólku hækkaðar í mun til dýr-tíðina.

VIÐM.: Minstalønin

Sambært dýrtíðina og sum eitt úrli at betri fjággjarvænnum setti javnaðarflokkurin í hesi tingsetu fram uppskot um 1200 krónu minstuløn; men landsstýrisflokarnar vóru imóti.

Uppskotið fall.

FRIÐARLØNIN

Í hesi tingsetu setti javnaðarflokkurin uppskot um at veita útróðramenn 6 pst. fritíðarløn; men landsstýrisflokarnar vóru imóti.

Uppskotið fall.

PRISVIÐBÓT

Í hesi tingsetu setti javnaðarflokkurin uppskot um at hækka prisviðbótina fyri smáfisk og millumfisk frá ávikavist 5 og 20 oyru kilo uppi 40 oyru kilo; men landsstýrisflokarnar vóru imóti.

Uppskotið fall.

HJÁL TIL FISKIMENN

Á BYGD

Landsstýrisflokarnir feldu eitt uppskot frá javnaðarmonnum um at hjálpa útróðramenn á bygd at fáa sama pris fyri fiskin sum á stórplassunum.

HEILSUMÁL:

Stevnan: »Tíðarhóskandi útbyggjan av sjúkráhusum okkara við neyðugum nýbygg-ingum og serdeildum.»

- Peningurin útvegaður og lands-sjúkráhus verður bygt fyri um-leið 22 milj. kr.
- Peningurin útvegaður og ríkis-sjúkráhus bygt fyri umleið 44 milj. kr.

SAMFERÐSLUMÁL:

Stevnan: »Annatýggjasamferðslan fer at verða nútýggjard beði á sjógv og land.»

- Stórar havnaðbyggingar framdar fyri umleið 14 milj. kr.
- 1 milj. kr. eyka útvegað um árið í 5 ár til vegabygging og byggi- og umvælingararbeiði gjord fyri umleið 20 milj. kr.
- Lendingarviðurskipti í nógvum bygdum bót fyri umleið 2 milj. kr.
- Peningurin útvegaður, og berg-holið í Suðuroy fullført.
- Bergholið í Norðoyum projek-terað og tilsøgn fingin um pen-ingin.
- 75 milj. kr. vegatænlan lögð til rættis og peningamálið í hes-um sambandi loyst við 60 milj. grunninum.
- Nýggjur Smiril samtyktur og peningurin tókur.

VIÐM.: Helikoptari

Fyri at nútýggjara og lætta um sjúklinga- og annan neyðsynjar-flutning setti javnaðarflokkurin í hesi tingsetu uppskot um, at lands-kassin og ríkiskassin í felag keypa helikoptara til hetta endamálið.

Málið fór til nærri kanningar.

NYGGJUR SMIRIL

Seinasta landsstýri lat tekna nýggjan Smiril, 159 fítur langur fer, 16 mil og tekk 17 tilbøð upp á byggingina, harav hitt bilagasta var 4,3 milj. kr.

Hetta landsstýrið hevur latið teknað nýggjan Smiril, 147 fítur langur, ferð: 13 mil og hevur boðið hann út til tveir skipasmíðjur, harav lægra tilbøðið var 4,6 milj. kr. Skitsu- og linjutekning kr. 100.000.

SKULI OG UPPALING

Stevnan: »Tryggjað verður upp-vakandi áttatíðin um full-gjod rættindi og líkindi til menning av evnum og handalagi.»

Øll eiga javnbjóðis rætt til lerdóms útán mun til fjággjarviðurskipti og hvar tey í landinum búgva.»

- Fleiri nútímans fólkskúlar bygdir og tiknir í brúk.
- Málið viðv. studentaskúla við kosteild loyst, og skúlin tikin í brúk.
- Peningur jattaður til bygjan av lærarskúla við venjingar-klassum fyri 8 milj. kr.
- 250.000 kr. útvegaðar til Fø-oya fólkaháskúla og studnings-veitarar og annað umskipaðar eftir besta norðurlenska sniði.
- »Ungdommens» uddannelses-fondur eisini at galda fyri Fø-oyar og studningsveitarar til lesandi ungfolk fleirfaldiga.
- Teknisk skúlarin gjordur til dagskúlar.
- Sjómanskúlin fullfördur við nú-tímans útgærd og amboðum. Alt gjørt greitt til bygjan av maskinistkúla.

BÚSTADARPOLITIKKURIN

Stevnan: »Hvor føroysk kvinna og maður eiga rætt til hok-andi bústað.»

- »Ostifternes kreditforening» fingin at víðka virki sitt til

Flokkurin

Fiskimenn

Allir fiskimenn eiga at greiða atkvøði til fólka-tingsvalið, áður enn farið verður avstað. Hetta gerst við at skriva JAVNAÐARFLOKKURIN á valseðlin ella eisini navn-ið á einum av valevnum flokksins. Valevniini eru hesi í bók-stavaroð: P. M. DAM, lögtingsmaður HALDOR HANSEN, lögtingsmaður. P. K. MOURITSEN, prent-ari. JÓHAN NIELSEN, fólka-tingsmaður. Fiskimenn! Fylkist um javn aðarflokkin til stríð fyri hinum glesliga endamá-linum: sosialistiska FOLKAHEIMID FØROYAR

eisini at umfata Føroyar. Men hetta landsstýrið hevur ikki gjørt meiri við spurningin.

VINNAN Á LANDI

Stevnan: Trol-, garna-, tog-, snoris-, huka- og onnur virki at fremja eftir landsætlan. Flaka-, hermetikk-, fiska-sildamjols og onnur virki at gera burtur úr øllum ti, ið vinnist av sjónum ...

- »Egnsudviklingsskipanin sett í gildi í Føroyum, og peningur latin til miljónavirki, meðan onnur vinnu- og idnaðarvirki eru í umbúna.
- Landskassaveðhald fyri smærri frysti og fiskavirki.
- Flogsambandið fyrireikað og greitt at byrja.

SEV

- 40 miljónir krónur útvegaðar til SEV og tilsøgn fingin um veit-

ingar burtur av donskum dollarláni til el-úthygging.

VAKTARSKIPID

1. Tekningar og kostnaðarætlan gjord viðv. nýggjum vaktarskipi og byggiarbeiði latið Skála skipasmíðju, men hetta lands-stýrið forkom hesari bygging.

60 MILJÓNA GRUNNURIN:

1. Samráðingar farnar fram við donsku stjórnina og tilsøgn fingin um 60 miljóna grunnin at nýta til føroysk uppbygging-arendamál, her undir fyrst og fremst bergholið í Norðoyum eins og berghol og vegagerð áðrastáðir kríng oyggjarnar.

Fundurin hevur tað álít á ting-monnum sínum, at teir á sosialist-iskum grundarlagi sambært arbeiðs-skrá og stevnu flokksins halda fram við stríðnum fyri Føroya fólk við sama ágrýtni og treysti sum higartil.

Arbeiðari!

Eg bleiv javnaðarmaður niðri.

Tað var tað, tað ið sosialdemokra-tiðið varð fortýlt sum nakað ónt. Talað varð nógv um teir fyrstu, ið fyri einki útán at hava talað fyri sosialismu og móti tí órættvíska kapitalistiska skilinum, sum tá ríkti í Danmark, vórðu fastsettir, máttu í fangahús ella út av landinum.

Ein heilt og brennandi tíð, sum eg aldri havi gloymt, og sum nú á gamalskaldri minni eru tey kærastu minni, tí tey vóru og eru bygd á rættvís og tað besta, sum byr í menniskjanum.

Tá ið eg kom aftur til Føroyar, var tað sjálvandi, at eg við tað sama ið sosialdemokratiskur flokkur var iðburtur her heima, gjordi meg til lim í okkara flokki, tí føroyska sosialdemokratinum ella javnaðarflokkinum, sum flokksnavnið seinri bleiv.

Nú eri eg gamal, havi eisini nógv av aldri havi gloymt, og sum nú á gamalskaldri minni eru tey kærastu minni, tí tey vóru og eru bygd á rættvís og tað besta, sum byr í menniskjanum. Men teir vórðu jakstraðir úr arbeiði sínum, rt úr Havnini, tí teir settu seg á odda fyri arbeiðararnar í Havn. Hetta var hart. Eg veit um at siga, at tá ið ein maður, sum hevði arbeiðið hjá einum av teimum stóru arbeiðsgevarum, fór at krevja sína løn, ikki alla, men bara nakað av henni, kom stjórnir og legði ein seðið við kassan, at hesin arbeiðari ikki skuldi koma aftur í arbeiði í hansara virki.

Men handa tíðin er farin. Arbeið-arafylkingin hevur ment seg so nógv, at eingin hettir sær nú at boykotta ein arbeiðara fyri, at hann krevur sína løn.

Jú, flokkurin hevur við sínum

upplýsingararbeiði og við sínum stríði á tingi gjørt nógv til bata fyri arbeiðaraflokkina. Tað nokkast, sjálvt um tey stóru tøkini eru eftiri.

Eg eri sum sagt gamal og kann siga frá, at ein av stórstu brek-um hjá arbeiðaranum var, at hann stóðugt gekk og óttaðist fyri aldur-dóminum. Ikki hevði hann kjans við berari dagløn at arbeiða sær nak áð at leggja upp til aldurdomin. Og eingin pensjónin var útán æld-urdomsundirstøttisíð. Tað var so litið, ið ein kundi trygla sær til aftaná at hava verið vígaður og handfarin eins og seyður á uppboð-sølu, at ein vildi helst ikki gera nakra roynd at fáa aldurdoms-undirstøttisíð.

So kom okkara flokkur við stríð-num fyrst fyri ellesrentuni og av-lamsrentuni og síðan fyri fólka-pensjónini og aðrari sosialari forsorg.

Eg vit vinnu so við við. Tað, sum vit vinnu undir sein-asta landsstýri var bara so einast-andandi eftir tí, ið ein kundi droyma um. Ja, eg haldi, at tey flestu av teimum gomlu, halda, at tey vinnu meiri enn nakar hevði droymt um.

Ja, nú eru vit fólkapensjónistar stórir skattaborgarar, gjalda meiri í skatt, enn hvat vit fáa í pensjón frá kommununum síð.

Hetta er vorðisum.

Eg hvat hava arbeiðararnir ikki vinnu við hjálpa av javnaðarflokks-ins stríði á tingi. Eg hugsi um pris-viðbótina eitt oyra fyri hvørt pris-talsstigið. Eitt óðiligt stríð, sum var um hetta framstigið.

Afturhaldflokkarnir søgdu nei, Framhald á 3. síðu)

OTTOMANIR v. springinnlegg

á goymslu í øllum litum.
Prisir við rygglen frá kr. 365.—

MØBLABÚÐIN SVALIN

TM. 2388

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

NORÐOYA SPARIKASSI

tlf. 5043 stovnaður 1919 tlf. 5043

Sparikassin er opin kl. 10—12 og 14—16, leygardag 10—12½.

Lán verða givin móti veð í jørð og bygningum.

Renta av innskoti er 3½ % p. a. og av innskoti uppá uppsøgn 4 % p. a.